

Protest przeciw zmianom w prawie oświatowym

My, niżej podpisani i podpisane, przedstawiciele i przedstawicielki organizacji społecznych, protestujemy przeciw zmianom w prawie oświatowym, przygotowywanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Zmiany te zagrażają jakości pracy szkoły, stabilności i niezależności nauczania i wychowania. Jeśli zostaną wprowadzone, szkoła utraci autonomię i podporządkowana zostanie w pełni władzy centralnej. Znacząco pogorszy się sytuacja uczniów i uczennic oraz nauczycielek i nauczycieli. Ograniczone zostanie prawo rodziców do wpływu na ofertę programową szkoły. W szkołach publicznych przedstawiciele władzy będą mieli decydujący głos przy wyborze dyrektora. Będą mogli też wykreślić placówkę niepubliczną z rejestru i odebrać jej uprawnienia do działania. Samorządy lokalne i inne organy prowadzące szkoły stracą wpływ na funkcjonowanie swoich placówek. Planowane rozwiązania naruszają konstytucyjną zasadę pomocniczości. Są próbą powrotu do centralistycznego modelu zarządzania oświatą. Zmierzają do zniszczenia jej różnorodności.

Zapowiedziane zmiany pozwolą kuratorowi odwołać dyrektora placówki publicznej w ciągu 14 dni. Zwolniony z funkcji dyrektor nie będzie mógł nawet odwołać się od tej decyzji. Do odwołania wystarczy niewykonanie przez dyrektora zaleceń pokontrolnych przedstawiciela kuratorium. Nieznane są standardy kuratorskiej kontroli i kryteria oceny pracy dyrektora. Istnieje poważna obawa, że kuratorska kontrola będzie całkowicie uznaniowa i stanie się "pałką na dyrektorów", którzy realizują program wychowawczy i edukacyjny zgodnie z prawem, ale nie z ideologiczną wykładnią kierownictwa resortu edukacji.

Projektowane zmiany to zamach na autonomię szkoły, dyrektora i nauczycieli i podważenie obowiązujących od lat 90-tych demokratycznych zasad funkcjonowania placówek oświatowych. W trudnej sytuacji polskiego szkolnictwa wyostrożonej pandemią przy brakach kadrowych, złej kondycji fizycznej i psychicznej pracowników oświaty, uczniów i uczennic - straszak w postaci natychmiastowego odwołania dyrektora destabilizuje pracę szkoły, wprowadzając poczucie niepewności. Jeśli ze statku znika kapitan, załoga traci motywację i poczucie bezpieczeństwa. Nauczyciele i nauczycielki, uczennice i uczniowie, zostają pozbawieni wsparcia i stabilnego przywództwa.

Zapowiedziane zmiany uderzają także w autonomię kierownictwa i rad szkół w zakresie programu nauczania i sposobów realizacji podstawy programowej oraz programu profilaktyczno-wychowawczego. Dyrektor będzie zobowiązany uzyskać zgodę kuratorium na działania prowadzone przez organizacje społeczne w szkołach. Organizacje te od lat pomagają nauczycielkom i nauczycielom w realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych - od przedszkola do ostatnich klas szkół średnich. Prowadzą szkolenia, tworzą materiały dydaktyczne, wprowadzają do szkół nowe metody nauczania i oceniania, a także udzielają bezpośredniego wsparcia dzieciom i młodzieży. W czasie pandemii pomagały rozwijać kompetencje cyfrowe oraz oferowały wsparcie metodyczne i psychologiczne.

Edukacja obywatelska, globalna, klimatyczna, lokalna i regionalna, edukacja cyfrowa i medialna, ocenianie kształtujące, metoda projektu, wolontariat szkolny – to wszystko w szkołach dzieje się dzięki współpracy z organizacjami. Organizacje prowadzą swoje działania w oparciu i w granicach obowiązującego prawa, w zgodzie z konstytucyjną zasadą

subsydiarności i wolności zrzeszania. Obserwując publiczne działania ministerstwa, obawiamy się, że w efekcie planowanych zmian funkcjonować będą nieformalne listy organizacji “polecanych” i “niepożądanych”. Tymczasem szkoła, jako instytucja realizująca publiczne zadania, ma konstytucyjny obowiązek zapewnić równość i poszanowanie przekonań wszystkich obywateli, nie tylko tych, którzy podzielają poglądy obecnego kierownictwa resortu. Ma też obowiązek respektować prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami.

Wbrew deklaracjom ministerstwa projektowane zmiany zamiast wzmocnić, osłabiają wpływ rodziców na proces edukacji swoich dzieci. Przedstawiciele rodziców mogą wprawdzie brać udział w komisji konkursowej wybierającej dyrektora placówki, ale wobec pięciokrotnej przewagi przedstawicieli kuratorium, ich opinia nie będzie się liczyć. Nawet jeśli będą chcieli, by ich dzieci uczestniczyły w zajęciach i projektach edukacyjnych oferowanych przez organizację społeczną, nie będzie to możliwe, gdy kurator nie zgodzi się na jej działanie w szkole.

Stanowczo sprzeciwiamy się planowanym przez rząd zmianom w polskiej oświacie. Będziemy monitorować prace nad rządowymi projektami oraz podejmować wszelkie zgodne z prawem i procesem stanowienia prawa działania, by nie dopuścić do ich wprowadzenia. Będziemy przedstawiać nasze pomysły na dobrą, przyjazną dzieciom, rodzicom i nauczycielom i nauczycielkom szkołę, przygotowującą do funkcjonowania we współczesnym świecie i mierzenia się z wyzwaniami XXI wieku.

Lista podpisów organizacji

Podpisy pod oświadczeniem zbierane są na ngo.pl

Akcja Demokracja
Edukacyjna Fundacja im. Romana Czerneckiego
Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny
Fundacja ADRA Polska
Fundacja Aktywności Lokalnej
Fundacja Autonomia
Fundacja Bęc Zmiana
Fundacja Centrum Cyfrowe
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
Fundacja Centrum im. Prof. Bronisława Geremka
Fundacja CultureLab
Fundacja Dobra Wola
Fundacja Dobrej Edukacji
Fundacja Go'n'Act
Fundacja im. Stefana Batorego
Fundacja Ja, Nauczyciel
Fundacja Liberté!
Fundacja na rzecz Praw Ucznia
Fundacja Obywatelska Wielkopolska
Fundacja Ośrodka KARTA
Fundacja Otwarty Plan

Fundacja Pole Dialogu
Fundacja Przestrzeń dla Edukacji
Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego
Fundacja Stocznia
Fundacja Szkoła z Klasą
Fundacja Wolne Sądy
Fundacja WWF Polska
Gdańska Fundacja Oświatowa
Instytut Spraw Publicznych
Komitet Obrony Demokracji
Krytyka Polityczna (Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego)
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe
Moc Inicjatyw
Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła"
Otwarta Rzeczpospolita - Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii
Polska Fundacja im. Roberta Schumana
Ruch Społeczny Obywatele dla Edukacji
Sieć Obywatelska Watchdog Polska
Stowarzyszenie Amnesty International
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
Stowarzyszenie Jeden Świat
Stowarzyszenie Klon/Jawor
YORGHAS Foundation